

مجله علمی - پژوهشی پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری

سال سوم، شماره دوم، پیاپی (۵)، پاییز و زمستان ۱۳۹۲

تاریخ دریافت: ۱۳۸۹/۱۲/۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۴/۳

صص: ۴۱-۵۴

رواسازی و تعیین پایایی و ساختار عاملی پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای کارور، شی‌یر و ویتتراب برای دانشجویان (هنجاریایی پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای)

راضیه جلالی نژاد^۱، فریبا یزدخواستی^{۲*}، احمد عابدی^۳

۱- دانشجوی دکتری روان‌شناسی عمومی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

raziehjalalinejad@yahoo.com

۲- استادیار روان‌شناسی بالینی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

faribayazdkhasti@yahoo.com

۳- استادیار روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

a.abedi44@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر اعتباریابی، رواسازی و تعیین ساختار عاملی پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای است. به این منظور نمونه‌ای به حجم ۲۴۰ نفر (۱۶۸ دختر و ۷۲ پسر) از دانشجویان دانشگاه اصفهان با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای بود. برای محاسبه پایایی از روش آلفای کرونباخ و برای بررسی روایی سازه از روش تحلیل عاملی اکتشافی و ضریب همبستگی پیرسون هر عامل با نمره کل استفاده شد. براساس نتایج تحلیل عاملی، با استفاده از چرخش متعامد (واریماکس) پنج عامل به دست آمد که به ترتیب: (۱) شناختی-گرایشی، (۲) رفتاری-گرایشی، (۳) هیجانی-گرایشی، (۴) شناختی-اجتنابی و (۵) رفتاری-اجتنابی نامگذاری شدند. در مجموع، نتایج نشان دهنده پایایی و روایی بالای این پرسشنامه در جامعه دانشجویان دانشگاه اصفهان بود.

واژه‌های کلیدی: پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای، استرس، تحلیل عاملی، پایایی، روایی

مقدمه

مقابله دارای یک مفهوم معین نیست بلکه اصطلاحی است که مفاهیم متفاوت را زیر پوشش خود قرار می‌دهد و می‌توان آن را با اصطلاح‌های متعددی مانند راهبردها، تدبیرها، پاسخ‌ها، شناخت‌ها یا رفتارها مشخص کرد (شوارتزر^۱، به نقل از دادستان و همکاران، ۱۳۸۷). مفهوم مقابله برای اولین بار در سال ۱۹۶۶، توسط لازروس معرفی شد. او معتقد بود که استرس شامل ۳ مرحله است: مرحله اول ارزیابی اولیه است که مشاهده یک خطر است. مرحله دوم، ارزیابی ثانویه است که جستجوی یک پاسخ در ذهن است و مرحله سوم، به کارگیری آن پاسخ یا به عبارتی مقابله مد نظر است (خدایاری فرد و پرند، ۱۳۸۶). بنابراین لازروس مقابله را به منزله تلاش‌های شناختی و رفتاری فعال فرد می‌داند که برای اداره کردن خواسته‌های (درونی و بیرونی) طاقت فرسای فرد و یا خواسته‌هایی که فراتر از منابع فرد ارزیابی می‌شوند، به کار برده می‌شوند (لازاروس، به نقل از گزالس و همکاران^۲، ۲۰۰۱). به عبارت دیگر، پاسخ‌های مقابله‌ای کوشش‌هایی هستند که فرد برای بازگرداندن تعادل یا حذف اغتشاش به کار می‌بندد و پیامد آن، حل مسئله، تطبیق با مشکل یا فقدان دستیابی به یک راه حل است (فرایدنبرگ و لویس، به نقل از دادستان و همکاران، ۱۳۸۶).

از دیدگاه لازروس که عمده‌ترین نظریه مقابله‌ای را عنوان کرده است، مقابله به جای اینکه صرفاً مترادف با حل مسئله در نظر گرفته شود، بر فرد، محیط و شیوه‌های تعامل آن‌ها در موقعیت‌های

تهدیدآمیز استوار است. همچنین وی بر نقش محوری شناخت بر پیامدهای هیجانی اشاره می‌کند و ادراک موقعیت را تابع شیوه ارزیابی فرد می‌داند و به متمایز کردن دو سبک مقابله‌ای می‌پردازد: سبک مسئله محور^۳ و هیجان محور^۴ (لازاروس، ۱۹۶۶). در مقابله مسئله محور، تمرکز فرد بر عنصر تنیدگی زاست و کوشش می‌کند تا با بررسی ابعاد و راهبردهای حل مسئله مانند کمک طلبی از دوستان و افراد متخصص رابطه تنیدگی را بین خود و محیط را تغییر دهد. اما هدف مقابله هیجان محور، نظم دهی به حالت هیجانی ناشی از تنیدگی است و با اجتناب از عامل تنیدگی زا، ارزیابی مجدد آن از زاویه شناختی و توجه به جنبه‌های مثبت خود و موقعیت، تحقق می‌یابد (کائسار و منیر^۵، به نقل از دادستان و همکاران، ۱۳۸۶).

فرایدنبرگ و لویس بر این باورند که هر دو سبک مقابله‌ای مسئله‌محور و هیجان محور، سبک‌های سازش یافته هستند و به فرایند سازش‌پذیری فرد با موقعیت تنیدگی زا کمک می‌کنند (فرایدنبرگ و لویس، ۱۹۹۳). افزون بر آن، سبک سومی نیز مطرح می‌شود که راهبردهای مقابله‌ای سازش نیافته را مشخص می‌کند. این سبک مقابله‌ای به معنای شکست فرد در مقابله با تنیدگی‌هاست، فعالیت‌های روزمره را دچار اختلال می‌کند و کاربرد آن موجب وخیم‌تر شدن شرایط می‌شود (فرایدنبرگ، به نقل از دادستان و همکاران، ۱۳۸۶).

³ problem - focused

⁴ emotional - focused

⁵ Kausar & Munir

¹ Schwarzer

² Gonzales et al

استفاده کردند و سپس از تحلیل عاملی برای تعیین عامل‌های آنها بهره گرفتند.

بر مبنای مفهوم سازی‌های متفاوتی که درباره شیوه‌های مقابله به اختصار ذکر شد، پژوهشگران به تدارک صدها ابزار مختلف برای ارزشیابی این شیوه‌ها در کودکان، نوجوانان، بزرگسالان و سالمندان پرداخته‌اند (اسکینر، ۲۰۰۳). رایج‌ترین این ابزارها عبارتند از: پرسشنامه روش‌های کنار آمدن^۲ (فولکمن و لازاروس، ۱۹۸۸)، پرسشنامه مقابله با موقعیت‌های تنیدگی زا (اندلر و پارکر، ۱۹۹۰)، پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای بیلینگز و موس (بیلینگز و موس، ۱۹۸۱). از بین مشهورترین پرسشنامه‌ها می‌توان پرسشنامه ۶۰ ماده‌ای ترجیح اعمال مقابله‌ای (COPE) (کارور و همکاران،^۳ ۱۹۸۹) با ۱۵ زیر مقیاس را نام برد؛ کارور و همکاران (۱۹۸۹) پایایی و روایی این مقیاس را در طی سه مطالعه بررسی کردند. ضرایب همسانی درونی از ۰/۴۵ (برای زیر مقیاس عقب نشینی روانی) تا ۰/۹۲ (برای زیر مقیاس کمک گرفتن از مذهب) گزارش شد. ضرایب پایایی بازآزمایی از ۰/۴۶ (برای زیر مقیاس جلوگیری از فعالیت‌های مزاحم) تا ۰/۸۶ (برای زیر مقیاس کمک گرفتن از مذهب) گزارش شد. روایی همزمان^۴ این پرسشنامه با پرسشنامه جهت‌یابی زندگی (کارور و همکاران، ۱۹۸۹)، مقیاس عزت نفس روزنبرگ^۵ (۱۹۶۵)، مقیاس کانون کنترل درونی - بیرونی راتر^۶ (۱۹۶۶)، پرسشنامه بررسی دیدگاه‌های شخصی

روان‌شناسی سلامت برای نقش راهبردهای مقابله‌ای در چگونگی سلامت جسمانی و روانی اهمیت زیادی قائل است. راهبردهای مقابله به عنوان واسطه بین استرس و بیماری شناخته شده‌اند (کارور و همکاران، به نقل از غضنفری و قدم‌پور، ۱۳۸۷). کاربرد شیوه‌های مقابله‌ای سازش نیافته با عناصر تنیدگی زا به علت منحرف شدن سرمایه‌گذاری نیرویی نوجوانان از فرایند یادگیری، کنش‌وری بهینه تحصیلی و تحول روان‌شناختی متناسب را دچار اختلال می‌کند و شکست تحصیلی نوجوانان را در پی دارد (فرایدنبرگ و همکاران، به نقل از دادستان و همکاران، ۱۳۸۶). بدین ترتیب اهمیت بررسی فرایند راهبردهای مقابله‌ای که اثر قابل توجهی بر تنیدگی و سلامت روان دارند آشکار می‌شود (آلدوین، ۲۰۰۰).

در دو دهه اخیر، شاهد تلاش‌های متعددی برای ایجاد یک معیار سنجش جامع برای راهکارهای مقابله بوده‌ایم. در سرمشء تدوین ابزارهای مقابله، نه تنها موضوعات و مسائل روان‌سنجی قرار دارد بلکه ملاحظات تئوری نیز لحاظ شده است. ماهیت هرگونه ابزار سنجش مقابله، تئوری خاصی را در خصوص فرایند مقابله می‌طلبد. به این منظور، محققان مقیاس مقابله‌ای را مطابق با مدل یا منطق تئوری خاصی طراحی می‌کنند.

کارور و همکاران (۱۹۸۹) برای ساخت پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای (COPE)^۱ از دو مدل نظری لازاروس برای استرس و مدل خود تنظیمی رفتاری کارور و شی‌یر (به نقل از کارور و همکاران، ۱۹۸۹)

^۲ ways of coping Questionnaire

^۳ Cavver etal

^۴ convergent

^۵ Rosenberg

^۶ Rotter

^۱ Cope Operations Preference Enquiry

و کمک خواهی^۹ دست یافتند. ضرایب پایایی این پرسشنامه توسط آلفای کرونباخ محاسبه شد و به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۷۷ و ۰/۸۲ گزارش گردید.

ابراهیمی و همکاران (۱۳۷۲) در پژوهش خود در رابطه با الگوهای مقابله با استرس در معنادان خود معرف، از این پرسشنامه استفاده کردند و روایی محتوا و پایایی آن را بررسی نمودند که ضریب پایایی آن در مقیاس‌های مختلف از ۰/۹۵ تا ۰/۶۳ گزارش کردند. همچنین ملازاده و همکاران (۱۳۸۱) برای تعیین پایایی باز آزمایی آن، با فاصله ۳۷ روز این پرسشنامه را روی ۷۶ نفر اجرا کردند و ضریب ۰/۷۹ را به دست آوردند. همچنین در این پژوهش، ضریب آلفای کل پرسشنامه ۰/۸۰ و در سطح عوامل نیز آلفای سبک مقابله مسأله مدار ۰/۷۵، هیجان‌مدار ۰/۸۳ و نا کارآمد ۰/۷۱ به دست آمد.

با توجه به اینکه پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای در تحقیقات مختلف جهانی مورد استفاده قرار گرفته است و از سوی دیگر در جامعه دانشجویان ایرانی ساختار عاملی، پایایی پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای کارور و همکاران (۱۹۸۹) بررسی نگردیده است، بنابراین هدف این پژوهش، بررسی ساختار عاملی، روایی و پایایی این پرسشنامه در دانشجویان دانشگاه اصفهان بود. بدین منظور سؤال‌هایی که در پی می‌آیند مطرح شد:

(۱) آیا پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای از پایایی^{۱۰} کافی برخوردار است؟

(۲) آیا پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای از روایی^۹ کافی برخوردار است؟

(انستیتو سرسختی^۱، ۱۹۸۵) و پرسشنامه بررسی فعالیت جنکینز^۲ (گلاس^۳، ۱۹۷۷) بررسی شد. نتایج حاصل نشانگر همبستگی بالای پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای با پرسشنامه‌های ذکر شده است (کارور و همکاران، ۱۹۸۹).

پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای (کارور و همکاران، ۱۹۸۹) به‌طور وسیعی در تحقیقات مختلف جهانی استفاده شده است. لینه و روگر (۲۰۰۰) به تحلیل مجدد پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای در یک جامعه ۵۸۷ نفری در نیویورک پرداختند.

در این تحلیل، تعداد سؤالات زیر مقیاس کمک گرفتن از مذهب کاهش یافت زیرا بر طبق نتایج تحقیقات کارور و همکاران (به نقل از لینه و روگر، ۲۰۰۰) فقط کشورهایی مانند انگلیس از مذهب به‌عنوان یک شیوه مقابله‌ای استفاده می‌نمایند و نتایج تحلیل عاملی آن‌ها، به یک ساختار سه عاملی (عقلانی^۴، هیجان‌مدار^۵ و اجتنابی^۶) منتهی شد. ضرایب پایایی این سه عامل به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۸۳ و ۰/۶۹ گزارش گردید.

از سوی دیگر، گوئیرز و همکاران (۲۰۰۷) پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای را در یک جامعه ۴۷۱ نفری در بارسلونای اسپانیا مورد ارزیابی مجدد قرار دادند و با حذف سه زیر مقیاس مذهب، شوخ‌طبعی و مصرف مواد، متناسب با فرهنگ خود، به یک ساختار سه عاملی (درگیری^۷، عقب‌نشینی^۸ و

^۱ Hardiness Institute

^۲ Jenkins

^۳ Glass

^۴ rational

^۵ emotion - focused

^۶ avoidance

^۷ engagement

^۸ disengagement

^۹ help - seeking

^{۱۰} reliability

۳) پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای از چه عواملی اشباع شده است؟

روش

با توجه به هدف و ماهیت این پژوهش، از روش توصیفی از نوع آزمون سازی استفاده شد.

جامعه آماری پژوهش شامل همه دانشجویان دانشگاه اصفهان بود که در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ در دانشگاه اصفهان به تحصیل اشتغال داشتند. از این جامعه بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، ۲۴۰ دانشجو (۱۶۸ دختر و ۷۲ پسر) انتخاب شدند. در ضمن، در پژوهش حاضر به منظور بررسی روایی همزمان، یک نمونه ۲۰ نفری از کل نمونه تحقیق که به صورت تصادفی انتخاب شده بودند، همزمان به سوالات دو پرسشنامه پاسخ دادند.

ابزار پژوهش

الف) پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای: کارور و همکاران (۱۹۸۹) این پرسشنامه را با هدف ارزیابی راهبردهای متفاوت مقابله با استرس طراحی کردند. این پرسشنامه، ۶۰ گویه دارد، که سه سبک مقابله‌ای مسئله‌مدار^۲، هیجان‌مدار^۳ و کم فایده^۴ را در ۱۵ زیر مقیاس می‌سنجد. سبک مقابله‌ای مسئله‌مدار شامل زیر مقیاس‌های مقابله فعال^۵، برنامه‌ریزی^۶، جلوگیری از فعالیت‌های مزاحم^۷، منع (خویشتن‌داری)^۸ و

استفاده از حمایت اجتماعی کارساز^۹ می‌باشد. سبک مقابله‌ای هیجان‌مدار شامل زیر مقیاس‌های استفاده از حمایت اجتماعی - عاطفی^{۱۰}، ارزیابی مثبت^{۱۱}، پذیرش^{۱۲}، انکار^{۱۳}، کمک گرفتن از مذهب^{۱۴} و طنز (شوخ طبعی)^{۱۵} می‌باشد. سبک مقابله‌ای کم فایده شامل زیرمقیاس‌های تمرکز بر هیجان و ابراز آن^{۱۶}، عقب‌نشینی رفتاری^{۱۷}، عقب‌نشینی ذهنی^{۱۸} و استفاده از دارو و دخانیات^{۱۹} است. هر یک از زیر مقیاس‌ها ۴ گویه دارد. دامنه پاسخ به هر یک از گویه‌ها، از یک تا چهار است. کارور و همکاران پایایی و روایی این مقیاس را در طی سه مطالعه بررسی کردند. ضرایب همسانی درونی از ۰/۴۵ (برای زیر مقیاس عقب‌نشینی روانی) تا ۰/۹۲ (برای زیر مقیاس کمک گرفتن از مذهب) گزارش شد. ضرایب پایایی باز آزمایی از ۰/۴۶ (برای زیر مقیاس جلوگیری از فعالیت‌های مزاحم) تا ۰/۸۶ (برای زیر مقیاس کمک گرفتن از مذهب) گزارش گردید.

ب) پرسشنامه مقابله با موقعیت‌های استرس‌زا: اندلر و پارکر (۱۹۹۰) این پرسشنامه را با هدف ارزیابی انواع سبک‌های مقابله‌ای افراد در موقعیت‌های استرس‌زا به سه صورت سبک‌های مقابله‌ای مسئله‌مدار، هیجان‌مدار و اجتنابی طراحی کردند. این آزمون شامل ۴۸ سؤال است که هر کدام

⁹ use of instrumental social support

¹⁰ use of emotional social support

¹¹ positive reinterpretation and growth

¹² acceptance

¹³ denial

¹⁴ religious coping

¹⁵ humor

¹⁶ focus on and venting of emotions

¹⁷ behavioral disengagement

¹⁸ mental disengagement

¹⁹ substance use

¹ validity

² problem focused coping

³ emotion focused coping

⁴ less useful

⁵ active coping

⁶ planning

⁷ suppression of competing activities

⁸ restraint

ضریب تنصیف نیز از ۰/۸۵ برای عامل رفتاری - گرایش تا ۰/۶۷ برای عامل شناختی - اجتنابی متغیر بود (جدول ۱).

رواسازی: برای به دست آوردن روایی پرسشنامه از چهار روش زیراستفاده شد:
الف) روایی صوری:

در این روش، در مرحله اول پرسشنامه به زبان فارسی برگردانده شد و پس از ترجمه فارسی توسط یکی از استادان گروه زبان انگلیسی به زبان انگلیسی ترجمه عکس شد و با اصل پرسشنامه مطابقت داده شد. سپس برای بررسی اعتبار صوری، پرسشنامه در اختیار سه داور متخصص روان‌شناس قرار داده شد تا اعتبار صوری آن بررسی گردد. پس از اصلاحات لازم، برای تعیین قابلیت فهم سؤالات، پرسشنامه در یک نمونه محدود مورد بررسی قرار گرفت تا اشکالات احتمالی مشخص گردد. پس از رفع اشکالات، فرم نهایی تهیه شد و پرسشنامه در اختیار آزمودنی‌ها قرار گرفت و نتایج استخراج گردید.

ب) ضریب همبستگی پیرسون:

در این روش همبستگی هر عامل با نمره کل پرسشنامه محاسبه شد. طبق نتایج حاصل از محاسبه ضریب همبستگی، تمامی پنج عامل با نمره کل همبستگی مثبت و معناداری را نشان داد. عامل اول بیشترین میزان همبستگی ($r=0/77$) و عامل چهارم کمترین میزان همبستگی ($r=0/21$) را داشتند (جدول ۲).

ج) تحلیل عاملی اکتشافی:

برای اجرای روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی (PC) و اثبات این نکته که ماتریس همبستگی داده‌ها در

۱۶ سؤالی به یکی از ابعاد مقابله مربوط است و پاسخ به هر سؤال بر اساس یک مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از هرگز (۱) تا خیلی زیاد (۵) مشخص می‌شود. گفتنی است که سبک غالب هر فرد با توجه به نمره وی در هر یک از ابعاد سه گانه سبک‌های مقابله تعیین می‌شود. نتایج یافته‌های اندلر و پارکر و تحقیقات متعدد داخل کشور نشان می‌دهد که این پرسشنامه برای اندازه‌گیری مقابله با موقعیت‌های استرس‌زا توان بالایی دارد. علاوه بر این، بررسی نتایج تحقیقات انجام شده در ایران از جمله تحقیقات اکبرزاده (۱۳۷۶)، بهرامی (۱۳۷۶) و وقری (۱۳۷۹) نشان می‌دهند که همسانی درونی آزمون و همبستگی آن در رابطه با متغیرهای متفاوت نسبتاً زیاد است که نشان دهنده روایی بالای این آزمون است.

روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها

به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، از نرم‌افزار SPSS^۱ استفاده شد. به‌منظور تعیین آماره‌های توصیفی نیز از میانگین و انحراف استاندارد و برای تعیین شاخص‌های روایی و پایایی از تحلیل عاملی، ضریب همبستگی پیرسون و آلفای کرونباخ استفاده شد.

یافته‌ها

اعتباریابی: ضرایب اعتبار برای پرسشنامه ترجیح مقابله‌ای با استفاده از روش ضریب آلفای کرونباخ مورد سنجش قرار گرفت. میزان آلفای کرونباخ عامل از ۰/۸۸ برای عامل شناختی - گرایش تا ۰/۷۴ برای خرده مقیاس رفتاری - اجتنابی متغیر بود. میزان

^۱ Statistical Package For Sociol Sciences (SPSS)

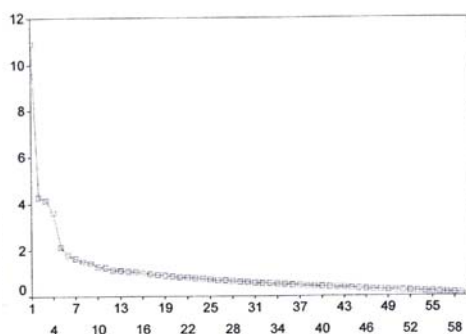
عامل اشباع شده، سه شاخص عمده مورد توجه قرار گرفت:

- (۱) ارزش ویژه
- (۲) نسبت واریانس تبیین شده توسط هر عامل
- (۳) نمودار چرخش یافته ارزش‌های ویژه یا نمودار صخره‌ای.^۲

ارزش‌های ویژه این ۵ عامل، درصد و درصد تراکمی آنها در جدول ۳ منعکس شده است. این جدول نشان می‌دهد که ارزش‌های ویژه ۵ عامل بزرگتر از یک است و درصد پوشش واریانس مشترک بین متغیرها برای این ۵ عامل، روی هم ۴۱/۹۰ درصد کل است. در این میان، عامل اول با ارزش ویژه ۸/۰۲ در حدود ۱۳/۳۸ درصد و عامل پنجم با ارزش ویژه ۳/۵۱ در حدود ۵/۸۶ درصد کل واریانس را تبیین می‌کند.

شکل ۱. نمودار صخره‌ای تعداد عوامل اشباع شده پرسشنامه

ترجیح اعمال مقابله‌ای

مولفه‌ها

از نمودار صخره‌ای (شکل ۱) نیز می‌توان استنباط کرد که سهم عامل اول در واریانس کل متغیرها چشمگیر و از سهم بقیه عامل‌ها کاملاً متمایز است.

جامعه صفر نیست، آزمون کرویت بارتلت به کار رفت.

مقدار KMO^۱ برابر با ۰/۸۲ و سطح معنادار بودن مشخصه آزمون کرویت بارتلت نیز کمتر از ۰/۰۰۰۵ است. برپایه هر دو ملاک می‌توان نتیجه گرفت که اجرای تحلیل عاملی بر اساس ماتریس همبستگی حاصل در گروه نمونه مورد مطالعه قابل توجیه است.

جدول ۱. آمار توصیفی عامل‌های پرسشنامه ترجیح اعمال

مقابله‌ای

عوامل	میانگین	انحراف معیار	ضریب آلفای کرونباخ
شناختی - گرایشی	۳۸/۷۸	۹/۰۷	۰/۸۸
رفتاری - گرایشی	۱۹/۳۷	۵/۷۷	۰/۸۶
هیجانی - گرایشی	۱۰/۹۲	۲/۵۷	۰/۸۲
شناختی - اجتنابی	۱۳/۷۳	۵/۱۷	۰/۷۶
رفتاری - اجتنابی	۷/۵۷	۳/۷۵	۰/۷۴

جدول ۲. ضرایب همبستگی بین پنج عامل ترجیح اعمال

مقابله‌ای با نمره کل

عوامل	ضریب همبستگی	سطح معناداری
شناختی - گرایشی	۰/۷۷	۰/۰۰۱
رفتاری - گرایشی	۰/۶۱	۰/۰۰۱
هیجانی - گرایشی	۰/۴۵	۰/۰۰۱
شناختی - اجتنابی	۰/۲۱	۰/۰۰۱
رفتاری - اجتنابی	۰/۳۹	۰/۰۰۱

برای تعیین این مطلب که ابزار سنجش مورد مطالعه (و به بیان دقیق‌تر، مجموعه پرسش‌ها) از چند

^۲ scree

^۱ Kaiser - Meiner - Olkin

عاملی را در عامل اول، گویه‌های ۳، ۴، ۱۱، ۱۴، ۲۳، ۲۸، ۳۰، ۳۴، ۴۵، ۴۶ و ۵۲ بیشترین بار عاملی را در عامل دوم، گویه‌های ۷، ۱۸، ۴۸ و ۶۰ بیشترین بار عاملی را در عامل سوم، گویه‌های ۶، ۹، ۱۶، ۲۱، ۲۲، ۲۴، ۲۷، ۳۱، ۳۷، ۴۰، ۴۳ و ۵۱ بیشترین بار عاملی را در عامل چهارم و گویه‌های ۲، ۸، ۲۰، ۳۶، ۵۰ و ۵۷ بیشترین بار عاملی را در عامل پنجم دارند. این عامل‌ها به ترتیب راهبرد مقابله شناختی - گرایشی، مقابله رفتاری - گرایشی، مقابله هیجانی - گرایشی، مقابله شناختی - گرایشی و مقابله رفتاری - اجتنابی نامگذاری شدند.

با توجه به این‌که گویه‌های ۷، ۱۷، ۱۸، ۴۱، ۴۸، ۵۴ و ۶۰ در عامل‌هایی قرار داشتند که از نظر محتوایی با آنها مطابقت نداشتند، حذف شدند.

افزون بر این، از عامل پنجم به بعد نیز شیب نمودار برش می‌یابد و تقریباً هموار می‌شود.

جدول ۳. ارزش ویژه، درصد تبیین واریانس و درصد تراکمی پنج عامل در مرحله دوم

عوامل	ارزش ویژه	درصد واریانس	درصد تراکمی
۱	۸/۰۲	۱۳/۳۸	۱۳/۳۸
۲	۴/۹۱	۸/۱۹	۲۱/۵۷
۳	۴/۵۰	۷/۵۰	۲۹/۰۸
۴	۴/۱۷	۶/۹۶	۳۶/۰۴
۵	۳/۵۱	۵/۸۶	۴۱/۹۰

در جدول ۴ بارهای عاملی هر کدام از سؤال‌های مقیاس ترجیح اعمال مقابله‌ای روی پنج عامل استخراج شده و پس از چرخش نشان داده شده است. طبق نتایج حاصل، پس از چرخش گویه‌های ۱، ۵، ۱۰، ۱۳، ۱۵، ۱۹، ۲۵، ۲۹، ۳۲، ۳۳، ۳۸، ۳۹، ۴۲، ۴۴، ۴۷، ۴۹، ۵۵، ۵۶، ۵۸ و ۵۹ بیشترین بار

جدول ۴. ماتریس ساختار پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای با چرخش متعامد در مرحله دوم

گویه	عامل اول	عامل دوم	عامل سوم	عامل چهارم	عامل پنجم
۵۶	۰/۶۸				
۳۹	۰/۶۸				
۳۲	۰/۶۷				
۴۹	۰/۶۶				
۵۹	۰/۶۵				
۱۹	۰/۶۴				
۵۸	۰/۶۴				
۳۳	۰/۶۳				
۱	۰/۵۵				
۳۸	۰/۵۴				
۵	۰/۵۴				
۱۰	۰/۴۷				
۲۵	۰/۴۶				
۴۲	۰/۴۵				
۴۷	۰/۴۳				
۱۵	۰/۴۳				

ادامه جدول ۴

عامل پنجم	عامل چهارم	عامل سوم	عامل دوم	عامل اول	گویه
				۰/۳۵	۴۴
				۰/۳۲	۱۳
				۰/۳۱	۵۵
				۰/۳۸	۲۹
			۰/۴۳		۳
			۰/۷۸		۵۲
			۰/۷۵		۱۱
			۰/۷۰		۲۸
			۰/۶۷		۲۳
			۰/۶۳		۳۰
			۰/۶۱		۱۴
			۰/۶۰		۴
			۰/۵۶		۳۴
			۰/۵۶		۴۵
			۰/۵۰		۴۶
		۰/۵۸			۱۸
		۰/۵۵			۶۰
		۰/۴۸			۴۸
		۰/۴۲			۷
	۰/۶۰				۳۱
	۰/۵۴				۲۴
	۰/۵۲				۹
	۰/۵۱				۵۱
	۰/۳۶				۴۰
	۰/۴۵				۲۷
	۰/۴۴				۲۲
	۰/۴۲				۴۳
	۰/۳۹				۱۶
	۰/۳۹				۲۱
	۰/۳۳				۶
	۰/۶۲				۳۷
۰/۷۰					۲۰
۰/۷۰					۵۰
۰/۶۶					۵۷
۰/۶۳					۳۶
۰/۶۰					۸
۰/۳۵					۲

(د) روایی همزمان:

در این پژوهش برای بررسی روایی همزمان پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای، همبستگی بین پنج عامل این پرسشنامه و سه عامل پرسشنامه مقابله با موقعیت‌های استرس زا اندلر و پارکر (۱۹۹۰) محاسبه شد. نتایج در جدول ۵ نشان داده شده است.

جدول ۵. ماتریس همبستگی عوامل پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای و عوامل پرسشنامه اندلر و پارکر (n=20)

مسئله مدار	هیجان مدار	اجتنابی
شناختی - گرایشی	**۰/۴۷	
رفتاری - گرایشی	**۰/۵۱	
هیجانی - گرایشی	**۰/۴۸	
شناختی - اجتنابی	**۰/۵۲	
رفتاری - اجتنابی	**۰/۴۹	

**ضرایب فوق در سطح $p < 0/01$ قابل قبول است.

بحث و نتیجه

پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای کارور و همکاران (۱۹۸۹) از سه عامل مسئله مدار، هیجان مدار و کمتر مفید تشکیل شده است که عامل مسئله مدار شامل زیر مقیاس‌های مقابله فعال، برنامه ریزی، جلوگیری از فعالیت‌های مزاحم، منع (خویشتن داری) و استفاده از حمایت اجتماعی کارساز است. عامل هیجان مدار شامل زیر مقیاس‌های استفاده از حمایت اجتماعی - عاطفی، ارزیابی مثبت، پذیرش، انکار، کمک گرفتن از مذهب و طنز (شوخی طبعی) است و عامل کم فایده نیز شامل زیر مقیاس‌های تمرکز بر هیجان و ابراز آن، عقب نشینی رفتاری، عقب نشینی ذهنی و استفاده از دارو و دخانیات است.

نتایج تحلیل عاملی انجام شده در پژوهش حاضر نشان دهنده پنج عامل مقابله شناختی - گرایشی، مقابله رفتاری - گرایشی، مقابله هیجانی - گرایشی، مقابله شناختی - اجتنابی و مقابله رفتاری - اجتنابی در پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای برای ارزیابی و سنجش راهبردهای مقابله با استرس در نمونه دانشجویان دانشگاه اصفهان است.

در این قسمت از پژوهش به توضیح و تبیین عامل‌های به‌دست آمده بعد از چرخش در تحلیل عاملی و زیر مقیاس‌های قرار گرفته در هر عامل بر اساس بار عاملی پرداخته می‌شود.

عامل اول در پرسشنامه که تحت عنوان راهبردهای شناختی - گرایشی نامگذاری شد، شامل تجزیه و تحلیل شناختی و ارزیابی مثبت از موقعیت تنش‌زا، جلوگیری از فعالیت‌های مزاحم، پذیرش مسئولیت، خویشتن‌داری، مقابله فعال و برنامه‌ریزی برای آینده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، در این عامل زیر مقیاس‌های دو راهبرد مسئله مدار و هیجان مدار در پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای کارور و همکاران (۱۹۸۹) وارد شدند. برای تبیین آنها می‌توان اظهار داشت که مسئله که تقریباً در همه مقیاس‌های ساخته شده برای ارزیابی شیوه‌های مقابله‌ای مشاهده می‌شود، زیر بنای بهترین راه‌های مقابله است و انواع مقوله‌های متمرکز بر عمل ابزاری و راهبرد سازی را شامل می‌شود. اغلب پژوهشگران (مانند فولکمن و موسکوویز، ۲۰۰۰) بسیاری از راهبردهای مقابله‌ای مانند طرح ریزی، تحلیل منطقی^۱، کوشش، پایداری و عزم راسخ را به منزله

¹ logical analysis

بخشی از این خانواده در نظر گرفته‌اند. ارزیابی مثبت (زیر مقیاس هیجان مدار در پرسشنامه اصلی)، به کوشش‌های فعالی اشاره دارد که فرد برای تغییر دیدگاه خود به کار می‌بندد تا به موقعیت استرس زا از زاویه مثبت بنگرد. ارزیابی مثبت می‌تواند نشانه‌ای مثبت از تلاش فرد برای سازگاری بهتر و بیشتر با محیط باشد. در واقع دانشجویان در تلاش هستند تا با یک هیجان مثبت و رشد یافته که کمتر ممکن است آسیب زا باشد، با منابع استرس مقابله کنند. قرار گرفتن این دو زیر مقیاس در یک عامل در پژوهش حاضر از لحاظ منطقی قابل توجیه است؛ به عبارت دیگر می‌توان از خود پرسید که آیا راهبرد حل مسئله که مستلزم طرح ریزی، تحلیل منطقی، کوشش، پایداری و مانند اینهاست می‌تواند بدون تمرکز بر جنبه‌های مثبت مشکلات یا تکیه بر توانایی‌های خویشتن تحقق یابد؟ آیا گزاره‌هایی مانند هنگامی که مشکلی پیش می‌آید، برای این که آن مشکل، مثبت تر به نظر برسد، سعی می‌کنم از یک جنبه متفاوت به آن نگاه می‌کنم (ارزیابی مثبت)، در مورد اینکه چگونه می‌توانم به بهترین شکل مشکل را حل کنم، فکر می‌کنم (برنامه ریزی)، لازم و ملزوم یکدیگر نیستند؟ بنابراین در عامل اول (مقابله شناختی - گرایشی) که یک عامل مؤثر در مقابله با استرس است، حجم بیشتری از سؤالات پرسشنامه قرار گرفته است.

راهبردهای مقابله رفتاری - گرایشی که به عنوان عامل دوم در پرسشنامه مورد نامگذاری گردید، شامل آگاهی نسبت به هیجان‌ات و ابراز آنها و به کارگیری روش‌های مناسب از قبیل جستجوی راهنمایی و حمایت در رویارویی مستقیم با یک رویداد و

پيامدهای آن است. در واقع، این راهبرد یک نوع رفتار کمک طلبی را می‌سنجد زیرا زیر مقیاس‌های آن تمرکز بر هیجان‌ات و ابراز آنها، استفاده از حمایت اجتماعی کارساز و استفاده از حمایت اجتماعی - هیجانی است. این عامل که هر گونه کمک طلبی از دوستان، افراد خانواده و متخصصان را در بر می‌گیرد، راهبردی است که فرد از طریق آن به تبادل آراء و هیجان‌های خویش با افراد دیگر می‌پردازد و با کمک خواستن از آنها برای حل مشکل خود تلاش می‌کند. استفاده از حمایت اجتماعی هر چند نمی‌تواند به طور یقین منبع استرس را از بین ببرد و به‌طور ریشه‌ای استرس فرد را حل کند اما به عنوان یک ابزار دوری از منبع استرس و سبک آرامش می‌تواند کارساز باشد و به حفظ سلامت روان کمک کند.

عامل سوم در پرسشنامه، راهبرد مقابله هیجانی - گرایشی نامگذاری شد که زیر مقیاس آن، کمک گرفتن از مذهب است. مذهب (معنویت) به معنای وسیع خود که در همه فرهنگ‌ها وجود دارد، چیزی است که معنا و هدف زندگی را تعیین می‌کند و به منزله یک کوشش فردی برای دستیابی به معنای نهایی از راه مشارکت مذهبی است. در ادبیات روان‌شناسی سلامت و پزشکی (چاپلین، ۲۰۰۵) معنویت را عاملی دانسته‌اند که در حفظ سلامت بسیاری از افراد مشارکت دارد، تابع انگیزش‌های درونی است و به احساس‌ها و ارتباط‌های مثبت منجر می‌شود (پالوتزیان و پارکس، ۲۰۰۵). به هنگام مواجهه با عوامل استرس‌زا، یک جهت‌گیری معنوی و مذهبی، به منزله یک نظام جهت‌گیری کلی، ارائه دهنده یک چهارچوب مرجع است؛ چهارچوبی که

راهبردهای مقابله رفتاری - گرایشی که به عنوان عامل دوم در پرسشنامه مورد نامگذاری گردید، شامل آگاهی نسبت به هیجان‌ات و ابراز آنها و به کارگیری روش‌های مناسب از قبیل جستجوی راهنمایی و حمایت در رویارویی مستقیم با یک رویداد و

بیشتری از سؤالات پرسشنامه قرار گرفته است.

شیوه ادراک و مواجهه با جهان را تعیین می‌کند و از ارزش‌ها، باورها، ارتباط‌ها و به طور کلی، شخصیت تشکیل شده است (پارگامنت و ساندرز، ۲۰۰۷). عامل مذهب در پژوهش یه و آینوس (۲۰۰۲) بر پایه مقایسه سه فرهنگ کره، چین و ژاپن نیز به عنوان یک راهبرد مقابله‌ای مشخص شده و بجورک (۱۹۹۷) نیز مذهب را عامل مهم در سلامت افراد دانسته است. قرار گرفتن این عامل در ردیف مهمترین راهبردهای مقابله‌ای در جوانان جامعه ما ناشی از حاکمیت فرهنگ دینی در جامعه و نیز قرار گرفتن در یک جوّ مذهبی از نخستین سال‌های زندگی است؛ آن‌چنان که در قرآن نیز آمده است که «یاد خداوند موجب آرامش دلها می‌شود» (رعد، ۲۸). با آنکه خداجویی در نظر علمای دین مقوله‌ای فطری است اما همه، بر اثر بسیار چشمگیر انواع آموزش بر آن اذعان دارند و بر این باورند میزان اعتقاد به دین و ثبات و قوام آن در بزرگسالی به میزان کارآمدی آموزش‌های دینی در دوران کودکی وابسته است (دادستان و همکاران، ۱۳۸۶) بنابر این نمی‌توان اثر فرهنگ و جامعه را بر گسترش این راهبرد نادیده گرفت.

عامل چهارم مقابله شناختی - اجتنابی نامگذاری گردید که شامل زیر مقیاس‌های عقب نشینی روانی، عقب نشینی رفتاری و انکار است. این نوع مقابله پاسخی را در بر می‌گیرد که هدف آن انکار یا عقب نشینی برای به حداقل رساندن آسیب‌های یک بحران یا پیامدهای آن است. راهبردهای عقب نشینی روانی، عقب نشینی رفتاری به کوشش‌های فعالانه‌ای اشاره دارد که برای کنار آمدن با یک موقعیت استرس زا بر اساس انتخاب یک فعالیت لذت بخش انجام

می‌شود و فعالیت‌های گسترده‌ای مانند پرداختن به یک کار ذوقی جنبی، ورزشی، تماشای تلویزیون، مطالعه و مانند اینها را در بر می‌گیرند. انکار نیز جزئی از اجتناب شناختی می‌شود. در ادبیات پژوهشی، اجتناب شناختی یکی از راهبردهای خانواده گریز - اجتناب^۱ است. این خانواده در برگرفته انواع کوشش‌هایی است که برای فاصله‌گیری از عوامل استرس زا انجام می‌شوند و راهبردهایی مانند اجتناب شناختی، اجتناب از عمل، انکار و تفکر آرزومندانه را در چهارچوب خود قرار می‌دهند (اسکینر و زیمر - گمبک، ۲۰۰۷). بنابراین، اجتناب از مقابله با عوامل استرس زا، به درجات متفاوت و به گونه‌های مختلف را می‌توان به منزله وجه اشتراک کنش‌های عامل چهارم در نظر گرفت و قرار گرفتن آنها در یک عامل را توجیه کرد. در واقع عامل مذکور می‌تواند متناسب با عامل کمتر مفید در پرسشنامه کارور و همکاران باشد زیرا در عامل چهارم، فرد در صدد است تا از منبع استرس دوری کند تا بدین وسیله به آرامش بیشتری دست یابد.

راهبردهای رفتاری - اجتنابی به عنوان عامل پنجم در پژوهش حاضر نامگذاری شد که در بر گیرنده زیر مقیاس شوخ طبعی است. شوخ طبعی یکی از شیوه‌های کنار آمدن با مشکلات هیجانی است. شوخ طبعی، سبک انطباقی مؤثری در مواجهه با شماری از هیجانات گوناگون همانند کاهش اضطراب، استرس و حالات خلقی منفی در پاسخ به موقعیت‌های استرس زا است. در پاسخ به عوامل استرس زای منفی، شوخ طبعی با ایجاد فاصله بین

^۱ escape - avoidance

فرد و موقعیت، چون عامل شناختی و نتیجه بخشی عمل می‌کند که دیدگاه عینی‌تری از موقعیت موجود را فرا روی فرد قرار می‌دهد. به‌خصوص این فرایند در کنار آمدن با خلق افسرده بسیار مفید می‌تواند باشد (رایس، ۱۳۸۷).

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای یک ابزار چند بعدی شامل مقابله شناختی - گرایشی، مقابله رفتاری - گرایشی، مقابله هیجانی - گرایشی، مقابله شناختی - گرایشی و مقابله رفتاری - اجتنابی است. همچنین نتایج پژوهش نشان داد که این ابزار، دارای روایی و اعتبار مناسب برای ارزیابی و سنجش شیوه‌های مقابله با استرس است و لذا در تلاش‌های پژوهشی و بالینی قابل کاربرد است؛ اما این نکته نیز قابل ذکر است که یافته‌های پژوهش فوق بر اساس داده‌های حاصل از نمونه دانشجویان دانشگاه اصفهان است و از این رو فقط قابل تعمیم به جامعه دانشجویان این شهر است. با عنایت به کاربرد گسترده این ابزار در کشورهای مختلف که حاکی از سودمندی آن است، توصیه می‌شود ویژگی‌ها و کیفیت اندازه‌گیری پرسشنامه ترجیح اعمال مقابله‌ای کارور و همکاران (۱۹۸۹) در سایر شهرها، گروه‌های قومی، زبانی، و فرهنگی مورد بررسی قرار گیرد تا بر اساس یافته‌های حاصل از این مطالعات به یک ابزار استاندارد، معتبر و روا در زمینه سنجش شیوه‌های مقابله با استرس دست یافته شود.

منابع

اکبرزاده، ب. (۱۳۷۶). گذر از نوجوانی به پیری (روانشناسی رشد و تحول). تهران: دانشگاه الزهرا.

بهرامی، ف. (۱۳۷۶). بررسی تأثیر وضعیت اقتصادی - اجتماعی بر نحوه مقابله با بحران نوجوانان سال دوم راهنمایی مدارس دولتی شهر تهران در سال تحصیلی ۷۶ - ۱۳۷۵ و رابطه آن با نقش مشاوره. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهرا.

خدایاری‌فرد، م و پرند، ا. (۱۳۸۶). استرس و روش‌های مقابله با آن. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

دادستان، پ؛ حاجی‌زادگان، م؛ علی‌پور، ا و عسگری، ع. (۱۳۸۶). اعتبار، رواسازی و تعیین ساختار عاملی مقیاس راهبردهای مقابله‌ای نوجوانان. فصلنامه روان‌شناسان ایرانی، سال سوم، شماره ۱۱، صص ۱۸۹ - ۲۰۸.

دادستان، پ؛ حاجی‌زادگان، م و عسگری، ع. (۱۳۸۷). گسترش یک مقیاس راهبردهای مقابله‌ای در دانشجویان: دو فرم موازی. فصلنامه روان‌شناسان ایرانی، سال چهارم، شماره ۱۵، صص ۲۱۷ - ۲۳۳.

رایس، ف. (۱۳۸۷). روان‌شناسی رشد از تولد تا مرگ. ترجمه مهشید فروغان. تهران: ارجمند.

سموعی، ر؛ ابراهیمی، ا؛ موسوی، غ؛ حسن‌زاده، ا و رفیعی، س. (۱۳۷۲). الگوی مقابله با استرس در معتادین خود معرف: مرکز اعتیاد اصفهان. مجله

- Folkman, S. and Lazarus, R. S. (1988). Coping as a Mediator of Emotion, *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 466-475.
- Folkman, S. and Moskowitz, J. T. (2000). Positive Affect and The Other Side of Coping, *American Psychologist*, 55, (6), 647-654.
- Frydenberg, E. and Lewis, R. (1993). The Coping Strategies Used by Capable Adolescent, *Australian Journal of Guidance and Counseling*, 3,(7), 1-9.
- Gonzales, N. A. Tein, J. Y. Sandler, I. N. and Fridman, R. J. (2001). On The Limits of Coping: Interaction Between Stress and Coping for Inner City Adolescents, *Journal of Adolescent Research*, 16,(8), 372-395
- Gutierrez, F. Peri, J. M. Torres, X. Caseras, X. and Valdes, M. (2007). Three Dimensions of Coping and A look at Their Evolutionary Origin, *Journal of Research in Personality*, 41, 1032-1053.
- Lazarus, R. S. (1966). *Psychological Stress and the Coping Process*. New York: McGrawi.
- Lyne, K. and Roger, D. (2000). A Psychometric Re-assessment of The COPE Questionnaire, *Personality and Individual Differences*, 29, 321-335.
- Paloutzian, R. and Parks, C. (2005). *Handbook of the Psychology of Religion and Spirituality*. New York: The Guilford Press.
- Pargament, K. I. Magyar, G. and Murray, N. (2007). Introduction To The Special Issue on Spirituality and Psychotherapy, *Journal of Clinical Psychology*, 63, (11), 903-908.
- Skinner, E. A. (2003). Coping Across the Lifespan, *International Encyclopedia of The Social and Behavioral Sciences*. Available at: Elsevier: Oxford, U. k.
- Skinner, E. A. and Zimmer-Gembeck, M. J. (2007). The Development of Coping, *the Annual Review of Psychology*, 58, 119-144.
- Yeh, Ch. And Inose, M. (2002). Difficulties and Coping Strategies of Chinese, Japanese and Korean immigrant student, *Journal of Adolescence*, 37,(9), 69-82.
- Zuckerman, M. and Gagne, M. (2003). The COPE Revised: Proposing a 5-Factor Model of Coping Strategies, *Journal Of Research in Personality*, 37, (14), 169-204.
- اندیشه و رفتار، سال ششم، شماره ۲ و ۳، صص ۲۹-۴۷.
- غضنفری، ف و قدم‌پور، ع. (۱۳۸۷). بررسی راهبردهای مقابله‌ای و سلامت روانی در ساکنین شهر خرم آباد. فصلنامه اصول بهداشت روانی، سال دهم، شماره ۳۷، صص ۴۷-۵۴.
- ملازاده، ج؛ منصور، م؛ اژه‌ای، ج و کیامنش، ع. (۱۳۸۱). سبک‌های رویاگری و سازگاری زناشویی در فرزندان شاهد. مجله روان‌شناسی، سال ششم، شماره ۳، صص ۲۵۵-۲۷۶.
- وقری، ع. (۱۳۷۹). بررسی تأثیر رابطه بین خودکار آمدی و سبک‌های مقابله با بحران در زوج‌های جوان دانشجوی دانشگاه‌های تهران در سال تحصیلی ۱۳۷۸-۷۹. پایان نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه الزهرا.
- Aldwin, C. M. (2000). *Stress, Coping and Development: An Integrative Perspective*. London: The Guilford Press.
- Billings, A. G. and Moos, R. H. (1981). The Role of Coping Responses and Social Resources in Attenuating the Stress of Life Events, *Journal of Behavioral Medicine*, 4, (2), 139-157.
- Bjorck, J. P. (1997). Religiousness and Coping: Implications for Clinical Practice, *Journal of Psychology and Christianity*, 16, (5), 62-67.
- Carver, C. S. Scheier, M. F. and Weintrub, J. K. (1989). Assessing Coping Strategies: A Theoretically Based Approach, *Journal of Personality and Social Psychology*, 56, (3), 267-283.
- Chaplain, J. E. (2005). *Spirituality, Religion, and Health Interest Group*, University of Pennsylvania Health System.
- Endler, N. S. and Parker, D. A. (1990). Multidimensional Assessment of Coping: A Critical Evaluation, *Journal of Personality and Social Psychology*, 58, 844 -854.

Validity, Reliability, and Factor Structure of Carver, Scheier and Weinteraub's Coping Operations Preference Enquiry (COPE) in University of Isfahan Students

*R. Jalalinejad

Master of Clinical Psychology, University of Isfahan, Iran

F. Yazdkhasti

Assistant professor of Clinical Psychology, University of Isfahan, Iran

A. Abedi

Assistant Professor of Children with Special Needs, University of Isfahan, Iran.

Abstract:

The purpose of this research was to determine validity, reliability and factor structure of Coping Preference Enquiry. Therefore a group of 240 University of Isfahan students (168 females and 72 males) were randomly selected as the statistical sample. The instrument of the research was Carver, Scheier and Weinteraub's Coping Preference Enquiry. To assess reliability, Chronbach's alpha was computed, and to assess construct validity, exploratory factor analysis and the item-total correlation within each subscale was calculated. Using varimax rotation five factors were obtained which were named: 1) cognitive- approach coping 2) behavioral- approach coping 3) emotional- approach coping 4) cognitive- avoidance coping 5) behavioral- avoidance coping. Overall, the results showed the above validity and reliability in the population of the students of Isfahan University.

Keywords: Coping Operations Preference Enquiry (COPE), coping with stress, reliability and validity of coping with stress